

S o s i a a l i m i n i s t e r i ö l l e .

Olemme vastaanottaneet ministeriön lähetteen, johon liittyy merityökomitean "Alustava ehdotus asetukseksi merimiesten asunnoista aluksessa", jonka johdosta pyydettiin lausuntoamme syyskuun 15 päivään mennessä 1942. Tämän asetusehdotuksen johdosta pyydämme kunnioittaen lausua seuraavaa:

Kun nyt vihdoin on ryhdytty toimenpiteisiin merimiesten asunto-olojen parantamiseksi, on mielestämme kysymyksessä oleva asetukset saatava valmiiksi mahdollisimman pian ja sen määräykset laadittava niin selvään ja täsmälliseen muotoon, ettei niitä voida mielivaltaisesti tulkita ja siten tehdä merkityksettömiksi. Nyt esillä olevassa ehdotuksessa on kuitenkin paljon varsin epämääräisiä säännöksiä. Myöskin jätettäisiin oleellisten asunto-olojen parantamissäännösten ulkopuolelle paljon kauppalaivoja. Samoin ehdotuksessa myönnetään poikkeuksia niin suuressa määrässä, että ne käytännössä muodostuisivat liian suuressa määrässä säännöksiä.

Asetusehdotuksen 3 §:ssä momentissa 2 säädetään, että jos konevoimaisen aluksen bruttovetoisuus on 300 rekisteritonnia ja muun aluksen 600 rekisteritonnia, tulee kansimiehistöllä ja konemiehistöllä eri makuusuoja. Pidämme välttämättömänä, että muulla kuin konevoimaisella aluksella tulee olla eri makuusuojat jo silloin, kun bruttovetoisuus on vähintään 400 rekisteritonnia. Milloin konemiehistöllä ja kansimiehistöllä tulee olla eri makuusuojat, tulee myös keittiövälille varata eri makuusuoja. Tämä on erikoisen tärkeää sen takia, että keittiövälkeen kuuluvat joutuvat aloittamaan työnsä aivan eri aikoina kuin muut ja se häiritsisi muiden tai muut heidän lepoam, jos olisi asuttava samassa makuusuoja. Ehdottoman välttämätöntä myös on, että asuntoihin nähden stueritti ja emännöitsijä verrataan päällystökön ja heille varataan yksityinen hytti, jossa paremmin voisivat suorittaa tehtävänsä kirjalliset kuuluvat kirjalliset y.m. sellaiset tehtävät. 3 §:n momentissa 3 varataan mahdollisuus erikoisissa tapauksissa käyttää naispuolisen henkilökunnan makuupaikkana sellaista hyttiä tai salonkia, jota päivisin käytetään muihin tarkoituksiin. Tämä on ehdottomasti kiellettävä. Ruotsissakaan vastaavassa asetuksessa ei myönnä tällaista oikeutta. Naispuoliseenkin laivavälkeen kuuluvalla on taattava varsinainen makuusuoja, jota ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen.

4 §:n ensimmäisessä momentissa määritellään siitä henkilömäärästä, joka voidaan sijoittaa asumaan yhteen makuusuojaan. Kun siinä tehdään mahdolliseksi sijoittaa 5 henkilöä samaan asuntoon kuin bruttovetoisuudeltaan aina 1,200 rekisteritonnan suuruisessa aluksessa, niin merkitsee se merimiesten asuntokurjuudon jatkumista. Tämän vuoksi ehdotammekin, että kyseel-

lisessä pykälässä säädettäisiin, että

- a) jos aluksen bruttovetoisuus on ~~100~~ 100, mutta ei 400 rekisteritonnia, saa samaan makuusuojaan sijoittaa enintään 5 henkilöä,
- b) jos aluksen bruttovetoisuus on 400, mutta ei 1,200 rekisteritonnia, enintään 4 henkilöä ja
- c) jos aluksen bruttovetoisuus on vähintään 1,200 rekisteritonnia, enintään 2 henkilöä; kuitenkin saadaan, jos kansimiehistön, konemiehistön tai keittähenkilökunnan lukumäärä on pariton, yhteen makuusuo-
~~ista sijoittaa 3 henkilöä.~~ Pursimiehelle, kirvesmiehelle ja donkey-
 miehelle on varattava yksityinen asuinsuoja.

6 §:ssä määritellään vuoteen laadusta liian puutteellisesti ja sekin koskee ainoastaan alusta, jonka bruttovetoisuus on vähintään 1,200 rekisteritonnia. Mielestämme on välttämätöntä, että asetuksessa tarkkaan säädetään, että aluksella, jonka bruttovetoisuus on vähintään 400 rekisteritonnia, tulee miehistön ka makuusuojoissa vuoteiden kehysten olla galvanoitua rautaa tai muuta ruostumatonta metallia ja niiden pohjien vieteriä. Kunkin vuoteen kohdalla tulee konevoimaisessa aluksessa olla valaistuslaite lukemista varten.

7 §:ssä säädetään ~~asuin~~ asuinsuojien tilavuudesta ja lattiapinta-alasta. Mielestämme on asuinsuojien lattiapinta-alaa laskettaessa otettava huomioon ainoastaan sellainen vapaa lattiatila, jolla voi seistä suorana 185 senttimetrin korkeuteen saakka. Ehdotettua lattiapinta-alaa voidaan sallia rajoittaa ~~alustan~~, jos aluksen bruttovetoisuus on alle 100 rekisteritonnia eikä aina 300 rekisteritonniin saakka, kuten ehdotus edellyttää.

8 §:ssä säädetään liian epämääräisesti makuusuojan lattialankuista tai lattian suojapeitteestä. Mielestämme on määrättävä, että lattialankujen tulee olla vähintään 65 millimetrin paksuisia tai jos rautalattia on peitetty puulla tai muulla vastaavalla aineella, tulee peitteen olla vähintään 50 millimetrin paksuinen.

12 §:ssä säädetään lämmityslaitteista, mutta ehdotuksen mukaan tehtäisiin n. s. kaminain käyttö edelleenkin mahdolliseksi. Kokemus on liiankin usein osoittanut, että kaminat lämmityslaitteina ovat aiheuttaneet kuolettavia kaasumyrkytyksiä ja joka tapauksessa ne likaavat asuin- ja makuusuojat niin, ettei niissä voi viihtyä. Pidämme välttämättömänä, että kaminain käyttö kielletään kaikissa konevoimaisissa aluksissa, koska niihin voidaan helposti varustaa ja halvalla ylläpitää keskuslämmitys. Keskus- tai sähkölämmitys olisi määrättävä pakolliseksi kaikissa konevoimaisissa aluksissa, joiden bruttovetoisuus on vähintään 400 rekisteritonnia.

Ehdotuksen 15 §:ssä on määriteltävä kunkin henkilön käytettäväksi varat-

12 §:ssä säädetään lämmityslaitteista, mutta ehdotuksen mukaan tehtäisiin n.s. kaminain käyttö edelleenkin mahdolliseksi. Kokemus on liiankin usein osoittanut, että kaminat lämmityslaitteina ovat aiheuttaneet kuolettavia kaasumyrkytyksiä ja joka tapauksessa ne likaavat asuin- ja makuusuojat niin, ettei niissä voi viihtyä. Pidämme välttämättömänä, että kaminain käyttö kielletään kaikissa konevoimaisissa aluksissa, koska niihin voidaan helposti varustaa ja halvalla ylläpitää keskuslämmitys. Keskus- tai sähkölämmitys olisi määrättävä pakolliseksi kaikissa konevoimaisissa aluksissa, joiden bruttovetoisuus on vähintään 400 rekisteritonnia.

Ehdotuksen 15 §:ssä on määritelty kunkin henkilön käytettäväksi varattavat kaapit liian pieniksi. 25 senttimetrin levyiseen kaappiin ei kunnollisesti sijoittaa vaatteita. Kaapin leveyden pitäisi olla ainakin 40 senttimetriä. Kaapin lisäksi olisi kuhunkin makuusuojaan varattava lisäksi erikoinen lipastonkaltainen laite, jossa kutakin henkilöä kohti on 2 laatikkoa ja jonka päällä voisi kirjoittaa tai johon liittyisi sellainen levy, jonka päällä voi kirjoittaa. Vaatekaappeja ei saisi missään tapauksessa sijoittaa sellaiseen paikkaan, jossa ne ovat alttiita kastumiselle tai jossa ne eivät voi tuuleentua.

Ehdotuksen 16 §:ssä säädetään varattavaksi eri ruokailuhuone (messi) aluksessa, jonka bruttovetoisuus on vähintään 1,000 rekisteritonnia. Mielestämme on erikoinen ruokailuhuone varattava jokaiseen alukseen, jonka brutto-

vetoisuus on vähintään 400 rekisteritonnia. Jos aluksessa on radiolaitte, olisi ruokailuhuoneeseen sijoitettava n.s. kaittaja, jotta laivaväki voisi saada kuulla radiouutiset ja muutakin ohjelmaa.

Ehdotuksen 18 §:ssä on suomen- ja ruotsinkielinen teksti ristiriidassa keksennään. Suomenkielisessä puhutaan Itämeren tai sitä etäisemmästä liikenteestä, mutta ruotsinkielisessä pohjanmeren tai sitä etäisemmästä liikenteestä. Mielestämme olisi pykälässä säädettävät pesulaitteet oltava jokaisessa aluksessa, joka kulkee ulkopuolelle Suomen aluevesien. Joka tapauksessa olisi kussakin pesuhuoneessa oltava ainakin kaksi pesutelinettä ja vesi johdettava pesuhuoneeseen putkijohtoa myöten. Aluksessa, jossa asetuksen mukaan on oltava keskuslämpö, on pesuhuoneeseen johdettava myös kuuma vesi.

Muunstyttävältä tuntuu ehdotuksen 22 §, joka koskee värillistä miehistää. Rotupykälät eivät ole tarpeellisia.

Asetuksessa olisi selvästi määrättävä, että milloin syöpäläisiä tai niihin verrattavia eläimiä ilmestyy alukseen, on ne tehokkaasti myrkyttämällä tai muuten hävitettävä. Niiden välttämiseksi olisi hyvin tavallinen asuin- ja muiden suojien laudoitus kiellettävä ja määrättävä laudoituksen asemesta käytettäväksi laudoituksen veroista levyeristystä. Joka tapauksessa olisi kaikki raot tiivistettävä niin hyvin maalilla tai muulla aineella, etteivät syöpäläiset pääsisi pesiytymään niihin.

Asetusehdotuksessa varataan epämääräinen ylimenokausi sen määrysten toteuttamiselle. Kun tästä johtuisi, että mitään ajankaukaisia asunto-olojen korjauksia useilla laivoilla ei saataisi ollenkaan aikaan, niin olisi ylimenokausi rajoitettava 5 vuoteen. Mutta joka tapauksessa olisi, mikäli aluksen asuin- ja ruokailusuojat eivät vastaa asetuksen vaatimuksia, asetuksen mukaiset korjaukset ~~tehtävä~~ tehtävä heti ensimmäisen luokituksen yhteydessä, ellei korjauksia voida tehdä heti asetuksen voimaan astuttua. Ainakin 5 vuoden kuluessa ehditään jokainen alus korjata niin, että se vastaa asetuksen vaatimuksia.

Odotamme, että asetus valmistetaan ja saatetaan voimaan mahdollisimman pian.

Helsingissä, syyskuun päivänä 1942.

12. 9. 1942